

SAŽETAK PRESUDE

LAMBERT I DRUGI PROTIV FRANCUSKE OD 5. LIPNJA 2015. GODINE ZAHTJEV BROJ 46043/14

U slučaju izvršenja presude državnog vijeća kojom se dozvoljava prestanak umjetnog održavanja života neće doći do povrede članka 2. konvencije

❖ ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su roditelji, polubrat i sestra Vincenta Lamberta koji je nastradao u teškoj prometnoj nesreći u rujnu 2008. godine. Od posljedica nesreće ostao je tetraplegičan i u stanju potpune ovisnosti, a hranio se isključivo preko gastrične cijevi. Od 2011. godine njegovo stanje je okarakterizirano kao stanje minimalne svijesti, a u 2014. godini ocijenjeno je kao vegetativno.

Tijekom 2012. godine njegovatelji Vincenta Lamberta uočili su znakove za koje su zaključili da predstavljaju njegov otpor njezi. Početkom 2013. godine bolnički medicinski tim pokrenuo je postupak prema „Leonettijevom zakonu“ o pravima pacijenata i pitanjima prekida života. Supruga V. Lamberta bila je uključena u taj postupak, koji je rezultirao odlukom glavnog liječnika da se pacijentu prekine hranjenje i reducira tekućina.

Podnositelji su podnijeli zahtjev nadležnom sudu za izdavanje privremene mjere temeljem koje bi se nastavilo umjetno održavanje života pacijenta. Sud je prihvatio njihov zahtjev.

Bolnički tim proveo je novi postupak, nakon kojeg je dana 11. siječnja 2014. ponovno donio odluku da se obustavi umjetno hranjenje pacijenta. Podnositelji su se ponovno obratili nadležnom sudu, koji je ukinuo odluku o prestanku umjetnog održavanja života.

Supruga V. Lamberta podnijela je žalbu na tu odluku Državnom vijeću (*Conseil d'Etat*). Državno vijeće detaljno je preispitalo predmet, te je nakon provedenih medicinskih vještačenja i pribavljanja mišljenja Nacionalne medicinske akademije, Nacionalnog savjetodavnog vijeća za etiku i Nacionalnog medicinskog vijeća na plenarnoj sjednici donijelo odluku kojoj je podržalo odluku liječnika V. Lamberta da se istome obustavi umjetno održavanje života.

Podnositelji su u postupku pred Sudom prigovorili da prekid umjetnog održavanja života predstavlja povredu članka 2., 3. i 8. Konvencije. Uz to, prigovorili su da odluka liječnika od 11. siječnja 2014. nije nepristrana, a da vještačenje u postupku pred Državnim vijećem nije provedeno sukladno načelu kontradiktornosti postupka.

❖ OCJENA VELIKOG VIJEĆA

Sud je nakon podnošenja zahtjeva odlučio da će, zbog važnosti predmeta, u ovom predmetu odlučivati Veliko vijeće Suda.

Sud je najprije zaključio da podnositelji nemaju pravo podnijeti zahtjev u ime V. Lamberta, ali da to mogu učiniti u svoje ime.

Sud je nadalje utvrdio da država nije povrijedila svoje negativne obveze iz članka 2. Konvencije koje je obvezuju da se sustegne od „namjernog“ oduzimanja života, budući da francuski zakon jasno razlikuje eutanaziju (koja nije dozvoljena) i uskratu terapije u slučaju nerazumnog ustrajanja u liječenju. Stoga je Sud ovaj predmet razmatrao s aspekta pozitivnih obveza države (zaštita života osoba koje žive pod njezinom jurisdikcijom).

Sud je ponovio da prilikom odlučivanja o pitanjima provođenja odnosno uskraćivanja medicinskog tretmana treba uzeti u obzir: a) postojanje zakonodavnog okvira u domaćem pravu i praksi koji je sukladan članku 2. Konvencije; b) jesu li prilikom odlučivanja uzete u obzir želje pacijenta i njemu bliskih osoba te mišljenja medicinskog osoblja; i c) mogućnost pristupa sudu u slučaju sumnje što je u najboljem interesu pacijenta.

Prilikom razmatranja zakonodavnog okvira, Sud je najprije naglasio da po pitanju prestanka umjetnog održavanja života među državama članicama Vijeća Europe ne postoji konsenzus. Nadalje, ocijenio je da je Državno vijeće u svojoj odluci dovoljno precizno definiralo opseg primjene mjerodavnog zakona, kako u pogledu osoba na koje se odnosi, tako i u pogledu tretmana koji se može uskratiti ili ograničiti.

Osim toga, Državno vijeće je u svojoj presudi detaljno iznijelo elemente koje liječnik treba uzeti u obzir prilikom procjene je li ispunjen kriterij nerazumne ustrajnosti u liječenju, te naznačilo dva važna uvjeta. Prema prvom uvjetu – sama činjenica da se pacijent nepovratno nalazi u nesvjesnom stanju ili je nepovratno ovisan o umjetnom hranjenju ne predstavlja sama po sebi situaciju u kojoj se nastavak medicinskog tretmana može smatrati neopravdanim. Prema drugom uvjetu – u slučaju da pacijentove želje nisu poznate, ne može se smatrati da bi odbio održavanje na životu. Imajući u vidu jasno razrađene kriterije, Sud je zaključio da je mjerodavnim francuskim zakonodavstvom, prema tumačenju Državnog vijeća, dovoljno jasno i precizno regulirano donošenje liječničkih odluka u slučajevima poput ovoga.

Sud je nadalje ocijenio da je postupak donošenja odluke bio dug i temeljit, te da je u svakoj fazi nadišao zahtjeve članka 2. Konvencije.

Sud je naveo kako je Državno vijeće, pribavilo najpotpunije moguće dokaze o pacijentovom zdravstvenom stanju. Osim što je to vijeće naložilo provedbu vještačenja po tri medicinska stručnjaka, zatraženo je i mišljenje tri mjerodavne nacionalne institucije, te mišljenje predlagatelja zakona kako bi se u potpunosti razjasnili zakonski koncepti relevantni za održavanje na životu. Nakon pribavljanja stručnih mišljenja i nalaza vještaka, Državno vijeće detaljno je ispitalo sukladnost mjerodavnih zakonskih odredbi s člancima 2., 8., 6. i 7. Konvencije. Tek nakon te ocjene, kao i ocjene samog postupka koji je prethodio donošenju odluke od 14. veljače 2014. Državno vijeće je potvrdilo zaključke liječnika koji je donio odluku.

Sud je ocijenio da je Državno vijeće s osobitom pažnjom ispitalo kakve su bile želje samog V. Lamberta po pitanju umjetnog održavanja života, što je središnje pitanje tijekom donošenja odluke o prestanku umjetnog održavanja života, čak i kada pacijent nije sposoban sam izraziti svoje želje.

Imajući u vidu sve navedeno, Sud je zaključio da su zakonodavni okvir i način na koji ga je tumačio nacionalni sud, kao i postupak donošenja odluke bili u skladu s člankom 2. Konvencije. Podnositelji su imali na raspolaganju postupak u kojem su vrlo detaljno analizirane sve okolnosti, sva iznesena stajališta i sva stručna mišljenja. Slijedom navedenog, Sud je utvrdio da su domaće vlasti ispunile svoju pozitivnu obvezu iz članka 2. Konvencije, te da neće doći do povrede članka 2. Konvencije u slučaju primjene presude Državnog vijeća.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.